

Leszek Zugaj

HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE GOŁUCHÓW

LUBLIN 2016

WSTĘP

Obszary współczesnej Gminy pierwotnie związane były z państwem polskim - I Rzeczpospolitą, wchodziły w skład staropolskiego województwa kaliskiego i powiatu kaliskiego. W wyniku rozbiorów Polski Wielkopolska znalazła się w państwie pruskim i następnie niemieckim¹. Stanowiła oddzielną prowincję zwaną Wielkim Księstwem Poznańskim, podzieloną na powiaty, w tym powiat pleszewski z Gołuchowem. Granica między zaborami pruskim i rosyjskim przebiegała wzdłuż obecnych wschodnich granic Gminy Gołuchów.

Fragment mapy Karola de Perthesa województwa kaliskiego z około 1790 roku

¹ Z krótkim okresem przynależności do Księstwa Warszawskiego 1807-1815.

II RZECZYPOSPOLITA

W efekcie I wojny światowej, powstania wielkopolskiego i ustaleń pokoju wersalskiego z czerwca 1919 roku Wielkopolskę włączono w skład państwa polskiego – II Rzeczypospolitej. Na tym obszarze utworzono województwa poznańskie (od 12 sierpnia 1919 roku). Województwo to objęła ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 roku „o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej”².

Województwo poznańskie podzielone było na powiaty, w tym powiat pleszewski z obszarami współczesnej Gminy.

W pierwszych kilkunastu latach po I wojnie światowej pozostawiono ustrój samorządu terytorialnego z dawnych, niemieckich czasów. W wielu innych dziedzinach także pozostawiono dawne prawa, które dopiero z czasem ujednolicano z resztą kraju.

W mocy utrzymano zasadnicze rozwiązanie niemieckiej ustawy z 3 lipca 1891 roku o samorządzie gminnym. Gminę jako jednostkę samorządu i korporację prawa publicznego tworzyła pojedyncza wieś, bez względu na obszar. Poza obszarem gminy tak rozumianej pozostawał obszar dworski - „gmina dworska”. Jej właściciel sprawował administrację na własny koszt i bez udziału mieszkańców obszaru dworskiego³.

Nad działalnością samorządu czuwał wydział powiatowy (samorząd powiatowy) i starosta. Wydziały powiatowe zatwierdzały ważniejsze uchwały organów gminy. Miały też prawo oceniać akty gminne, co do ich legalności i celowości. Podobne uprawnienia posiadał starosta. Gminy wiejskie miały prawo łączyć się ze sobą oraz obszarami dworskimi i miastami w związki celowe o charakterze publicznoprawnym. Dzięki temu gminy mogły realizować większe inwestycje (drogi, szkoły itp.)⁴.

---

² Dz .Pr.P.P. 1919 nr 64 poz. 385.

³ Korobowicz A, Witkowski W, *Historia ustroju i prawa polskiego, 1772-1918*, Zakamycze 2011, s. 213.

⁴Tamże.

Do 1919 roku prawo faworyzowało bogatszych mieszkańców samorządowej gminy, głównie Niemców. Posiadali oni wszelkie prawa w gminie, a nawet głosy pluralne, czyli po kilka głosów na radzie gminy⁵. Organem wykonawczym pozostawał sołtys oraz dwóch ławników, jego pomocników. Wyłaniała ich rada gminy⁶.

W nowym systemie prawnym, już w odrodzonej Rzeczypospolitej, zdemokratyzowano prawa wyborcze na dawnych ziemiach niemieckich. Po 1919 roku w małych gminach liczących do 100 mieszkańców wszyscy pełnoprawni mieszkańcy stanowili zgromadzenie gminne, czyli radę gminy. Prawo głosu posiadali obywatele polscy liczący co najmniej 20 lat i zamieszkujący dany teren przynajmniej od roku. W większych gminach (powyżej 100 mieszkańców) powoływano rady gmin jako organy uchwałodawcze i kontrolujące. Organem zarządzającym pozostał, jak dawniej, sołtys wraz z ławnikami. Wybierano ich na okres trzech lat. Wybór musiał być zatwierdzony przez starostę. Podobnie jak we wcześniejszym okresie, obszary dworskie były wyłączone spod samorządu. Funkcje administracyjne posiadał na tym obszarze właściciel majątku lub wyznaczony przez niego zastępca (zwany przełożonym). Mieli oni te same prawa i obowiązki jak sołtysi i byli zatwierdzani przez starostę⁷.

Według *Skorowidza miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej* z 1921 roku w powiecie pleszewskim funkcjonowały między innymi gminy wiejskie: Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Karsy, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Popówek, Szkudła, Tursko, (Bielawy wieś, Bogusław wieś, Bogusławice wieś, Pleszówka wieś, Podjedlec osada, Tursko wieś) i Wszółów⁸.

Folwarki ziemiańskie stanowiły oddzielne gminy dworskie: Cieśle, Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Szkudła, Tursko, Wszółów.

Dane statystyczne dotyczące gmin wiejskiej i dworskich podane są poniżej:

---

⁵Korobowicz A, Witkowski W, *Historia ustroju i prawa polskiego, 1772-1918*, Zakamycze 2011, s. 213.

⁶Tamże.

⁷W. Witkowski, *Historia administracji w Polsce*, Warszawa 2007, s. 345.

⁸*Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej* t. X, Województwo Poznańskie, Warszawa 1926.

Gminy wiejskie:

Gmina wiejska	Liczba domów	Liczba mieszkańców
Czechel	23	187
Czerminek	16	101
Gołuchów	72	500
Jedlec	83	577
Kajew	35	268
Karsy	62	456
Krzywosądów	31	251
Kucharki	36	265
Kuchary	51	347
Macew	8	56
Popówek	18	108
Szkudła	8	50
Tursko	121	820
Wszółów	17	119 ⁹

Gminy dworskie:

Gmina dworska	Liczba domów	Liczba mieszkańców
Cieśle	21	253
Czechel	8	153
Czerminek	9	171
Gołuchów	14	326
Jedlec	26	415
Kajew	5	164
Krzywosądów	9	122
Kucharki	3	41
Kuchary	8	156
Macew	8	163
Szkudła	14	306
Tursko	51	673
Wszółów	9	143

⁹ *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej t. X, Województwo Poznańskie, Warszawa 1926.*

GOŁUCHÓW.

Wieś i majątek, V-ge et propr. fenc., powiat Pleszew, distr. de Pleszew, sąd powiatowy trib. de distr. Pleszew, sąd Pleszew, trib. okręg. Ostrów, d'arr-t Ostrów, 828 mieszk. 828 habit. (11 km) Pleszew (11 km) Pleszew & Gołuchów, 1 kat. Muzeum. & Gołuchów, 1. cath. Musée.

Właściciele ziemscy (propriétaires fonciers): Czartoryski ks. Adam (1312).

Akuszeryki (sages-femmes): Hempowicz T.

Cegielnie (briqueteries): Czartoryski ks. Adam.

Cieśle (charpentiers): Kurka K.

Kolodzieje (charrons): Pawłozyk M. — Szymaniak J.

Kooperatywy (coopératives): xKółko Rolnicze.

Krawcy (tailleurs): Kaczmarek J. — Płaczek M. — Wegrzynowski B.

Młyny (moulins): Stachowski W.

Murarze (maçons): Mikołajczak A.

Piekarze (boulangers): Jeniec W. — Smlowski A.

Rymarze (burreliers): Maruszewski J. — Tomaszczak K.

Rzeźnicy (bouchers): Bierło W. — Werbliński C.

Samochodowa komunikacja (transports automobiles): Szymoniak Edw.

Stolarze (selliers): Tomaszewski W.

Szewcy (cordonniers): Hempowicz L. — Nawrocki M. — Paluszkiewicz M. — Wierusz A.

Wyszynki trunków (spiritueux): Werbliński C.

Zajazdy (auberges): Karnecki K.

TURSKO.

Wieś i majątek, V-ge et propr. pow. Pleszew, fenc., distr. de sąd pow. Pleszew, tr. de szew, sąd okr. distr. Pleszew, Ostrów, 1493 tr. d'arr. Ostrów, mieszk. 1493 (14 km) Pleszew (14 km) Pleszew & Tursko, 1 kat. Gorzelnia. & Tursko, 1 cath. Distillerie.

Właściciele ziemscy (propriétaires fonciers): Skoroszewski Wł. (1250).

Cieśle (charpentiers): Jamrozik M. — Pawłowski L.

Gorzelnia (distilleries): Skoroszewski Wł.

Kolonjato art. (épiciers): Graczyk W. — Jezierski I. — Marciniak K.

Kolodzieje (charrons): Pawłowski L.

Kooperatywy (coopératives): xKółko Rolnicze.

Koszykarze (vanniers): Zejda F.

Kowale (forgerons): Markiewicz W.

Krawcy (tailleurs): Gursztka M. — Olenderak M.

Malarze (peintres): Kubiak W.

Murarze (maçons): Dwojak L.

Rzeźnicy (bouchers): Kozłowicz F.

Stolarze (menuisiers): Tokarski S.

Szewcy (cordonniers): Kuś M. — Szymczak J. — Urbaniak J. — Witczak S.

Stusarze (serruriers): Trzebniak F. — Zdunek W.

Wiatraki (moulins à vent): Dwojak L. — Kubiak W.

Wyszynki trunków (spiritueux): Augustyniak M. — Kozłowicz W. — Zwierzycki L.

Osoby prowadzące działalność gospodarczą w Gołuchowie i Tursku w latach 20-tych XX wieku (*Księga Adresowa Polski [wraz z Wolnym Miastem Gdańskiem] dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa*, Warszawa 1930)

W 1931 roku przeprowadzono II spis powszechny. Jego wyniki prezentowane są poniżej:

Gmina wiejska	Obszar w km²	Liczba domów	Liczba mieszkańców
Czechel	1,45	24	191
Czerminek	0,79	17	98
Gołuchów	3	67	450
Jedlec	5,28	82	573
Kajew	2,31	34	218
Karsy	3,23	67	401
Krzywosądów	1,72	33	245
Kucharki	2,52	43	324
Kuchary	5,01	49	386
Macew	2,59	8	52
Popówek	1,06	17	102
Szkudła	0,11	6	40
Tursko	6,85	129	849
Wszółów	1,17	18	110 ¹⁰

Gmina dworska	Obszar w km²	Liczba domów	Liczba mieszkańców
Cieśle	6,03	22	238
Czechel	2,87	8	129
Czerminek	5,6	10	155
Gołuchów	8,56	21	384
Jedlec	10,5	24	422
Kajew	4,84	8	147
Krzywosądów	3,39	10	135
Kucharki	1,78	2	38
Kuchary	4,04	9	170
Macew	3,44	4	56
Szkudła	6,14	11	330
Tursko	13,69	50	564
Wszółów	3,26	4	141 ¹¹

¹⁰ *Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 1933, województwo poznańskie.

¹¹ Tamże.

W 1932 roku powiat pleszewski został zniesiony, jego obszar włączono do sąsiedniego powiatu jarocińskiego¹².

W latach 1933-1934 ujednolicono cały system administracji lokalnej w Polsce, do tej pory funkcjonowały bowiem różne systemy odziedziczone po państwach zaborczych.

Według nowej ustawy gminnej *o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego*¹³ z 23 marca 1933 roku funkcje uchwałodawcze przejęła całkowicie rada gminna, zlikwidowano zebranie gminne. Wyboru radnych dokonywało kolegium, złożone z delegatów rad gromadzkich, sołtysów i podsołtysów wszystkich gromad. Istniał cenzus wieku przy prawie wyborczym czynnym - 25 lat (wcześniej 21) i w prawie wyborczym biernym wynoszący 30 lat (wcześniej 25). W gminach do 5 000 mieszkańców radnych było 12. Kadencja radnych wynosiła 5 lat.

W gromadach organem uchwałodawczym było zebranie gromadzkie. Zbierało się pod przewodnictwem sołtysa lub jego zastępcy (podsołtysa). Podejmowało uchwały dotyczące danej gromady (np. kwestie majątkowe), wybierało sołtysa i jego zastępcę na 3-letnie kadencje. Wybrani musieli mieć ukończone 30 lat. Zebranie gromadzkie wybierało radnych gromadzkich w liczbie od 12 do 30. Organem wykonawczym gromady był sołtys oraz jego zastępca. Wybory zatwierdzał starosta powiatowy. Do sołtysa należało kierowanie sprawami gromady, zarządzanie majątkiem, reprezentowanie gromady na zewnątrz. Przewodniczył on także zebraniom. Należały do niego także sprawy bezpieczeństwa, porządku publicznego, przestrzegania przepisów, doręczania pism sądowych, wykonywania obowiązków związanych z poborem wojskowym.

W nowym ustroju gminnym utworzono nieznany wcześniej organ – zarząd gminy. Przejął on część uprawnień dawnej rady gminy. Zarząd gminy funkcjonował na czele z wójtem i podwójcim. W skład zarządu wchodziło też dwóch lub trzech ławników. To właśnie zarząd gminy na co dzień sprawował władzę w gminie. Zarząd gminy przygotowywał projekt budżetu, regulaminy, instrukcje urzędu, decydował o wydatkach. Kadencja członków zarządu wynosiła 5 lat. Wójta oraz członków zarządu wybierała rada gminy w głosowaniu tajnym.

Wójt był zwierzchnikiem całej gminy i aparatu urzędniczego. Miał prawo reprezentowania gminy i podpisywania umów w jej imieniu. Dokumenty, w których były zobowiązania finansowe gminy, należało opatrzyć podpisem jeszcze jednego członka zarządu

---

¹² Dz. U. 1932, nr 6, poz. 35.

¹³ Dz. U. 1933, nr 35, poz. 294.

gminy. Wójt był reprezentantem administracji rządowej w terenie, wykonywał także zadania zlecone przez rząd.

Na czele urzędu gminy stał sekretarz. Jako jedyny musiał mieć odpowiednie kwalifikacje. Mianował go i zwalniał starosta powiatowy.

Starosta miał prawo zwolnić wójta lub rozwiązać radę gminy w przypadkach łamania prawa.¹⁴

Na terenie powiatu jarocińskiego powołano kilka gmin zbiorowych. Wśród nich także gmina Gołuchów. W skład gminy włączono dotychczasowe gminy wiejskie: Brzezcie, Cieśle, Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Popówek, Szkudła, Tursko, Wszółów, także obszary dworskie: Brzezcie, Cieśle, Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Ordzin, Szkudła, Tursko, Wszółów oraz folwarki Karsy i Żychlin z obszaru dworskiego Sobótka¹⁵.

---

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Dz. U. 1934, 68 poz. 611.

2) gminę Żerków z siedzibą w mieście Żerkowie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Antonin, Bieździadów, Brzóstków, Chrzan, Dobieszczyn, Komorze pod Żerkowem, Lgów, Lisew, Ludwinów, Paruchowo, Prusinów, Raszewy, Stęgosz, Szczonowo, Żerniki oraz obszary dworskie: Brzóstków, Kamień, Komorze pod Żerkowem, Kretków, Lgów, Lubinia Wielka, Miniszew, Pogorzelica, Prusinów, Przybysław, Raszewy, Śmiełów, Żółków oraz część obszaru dworskiego Dębno, a mianowicie folwark Chrzan;

3) gminę Nowe Miasto nad Wartą z siedzibą w Nowem Mieście nad Wartą; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Boguszyn, Boguszynek, Chocicza, Chromiec, Kolniczki, Komorze pod Nowem Miastem, Kruczyn, Kruczynek, Michałów, Nowe Miasto nad Wartą, Radliniec, Rogusko, Tokarów, Wolica Kozia, Wolica Pusta oraz obszary dworskie: Boguszyn, Chocicza, Dębno za wyjątkiem części wymienionej w pkt. 2: Klęka, Szyplów;

4) gminę Kotlin z siedzibą w Kotlinie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Fabjanów, Kotlin, Kurcew, Lubinia Mała, Magnuszewice, Parzew, Racendów, Sławoszew, Suchorzew, Twardów, Wilcza, Wilczyniec, Wola Książęca, Wysogotówek, Wyszki oraz obszary dworskie: Fabjanów, Kotlin, Kurcew, Lubinia Mała, Magnuszewice, Orpiszewek, Twardów, Wola Książęca, Wyszki;

5) gminę Jaraczew z siedzibą w Jaraczewie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Cerekwica, Cerekwica Nowa, Chytrowo, Gola, Góra, Jaraczew, Łobzowiec, Łowęcice, Nosków, Panienska, Rusko, Skoraczew, Strzyzewko, Suchorzewko, Wojciechowo, Zalesie oraz obszary dworskie: Chwałęcín, Chwałęcinek, Chytrowo, Góra, Rusko, Skoraczew, oraz część obszaru dworskiego Mieszków, a mianowicie folwark Bielejowo;

6) gminę Pleszew z siedzibą w mieście Pleszewie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bógwidze-Kotarby, Borucin, Bronów, Czarnuszka, Dobranadzieja, Grodzisko, Janków, Karmin, Kowalew, Kuczków-Chrzanów, Lenartowice, Lubomierz, Ludwina, Nowawieś, Pacanowice, Piekarzew, Rokutów, Taczanów, Zawady, Zawidowice, Zielona Łąka oraz obszary dworskie: Bógwidze, Borucin, Bronów, Chorzew, Czarnuszka, Grodzisko, Janków, Karmin, Korzkwy, Kuczków, Lenartowice, Malinie, Marszew, Sowina, Taczanów, Turowy;

7) gminę Czermin z siedzibą w Czerminie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Broniszewice, Czermin, Grab, Łęg, Pieruszyce, Sierszew, Skrzypna, Strzydzew, Strzydzewiec, Wieczyn, Wola Duchowna, Żbiki, Żegocin oraz obszary dworskie: Czermin, Grab, Mamoty, Robaków, Skrzypna, Żegocin;

8) gminę Gołuchów z siedzibą w Gołuchowie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Brzezcie, Czechel, Czerminiek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Karsy, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Popówek, Szkudła, Tursko,

Wszółów oraz obszary dworskie: Brzezcie, Cieśle, Czechel, Czerminiek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Ordzin, Szkudła, Tursko, Wszółów oraz folwarki Karsy i Żychlin z obszaru dworskiego Sobótka, wyłączonego z powiatu jarocińskiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 maja 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 430).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1934 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Akt powołania gminy Gołuchów z 1934 roku (Dz. U. 1934, 68 poz. 611)

Przy zmianie ustroju gminnego w całym kraju przeprowadzono także urzędowy podział gmin na gromady (sołectwa) podając urzędowe nazwy miejscowości. W gminie Gołuchów powołano gromady (sołectwa): Brzezie, Cieśle, Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Szkudła, Tursko i Wszolów¹⁶.

Pełny wykaz przedstawiony jest poniżej:

---

¹⁶ *Poznański Dziennik Wojewódzki* 1934, nr 41, poz. 522.

2. Gmina Gołuchów dzieli się na 15 gromad, a mianowicie:

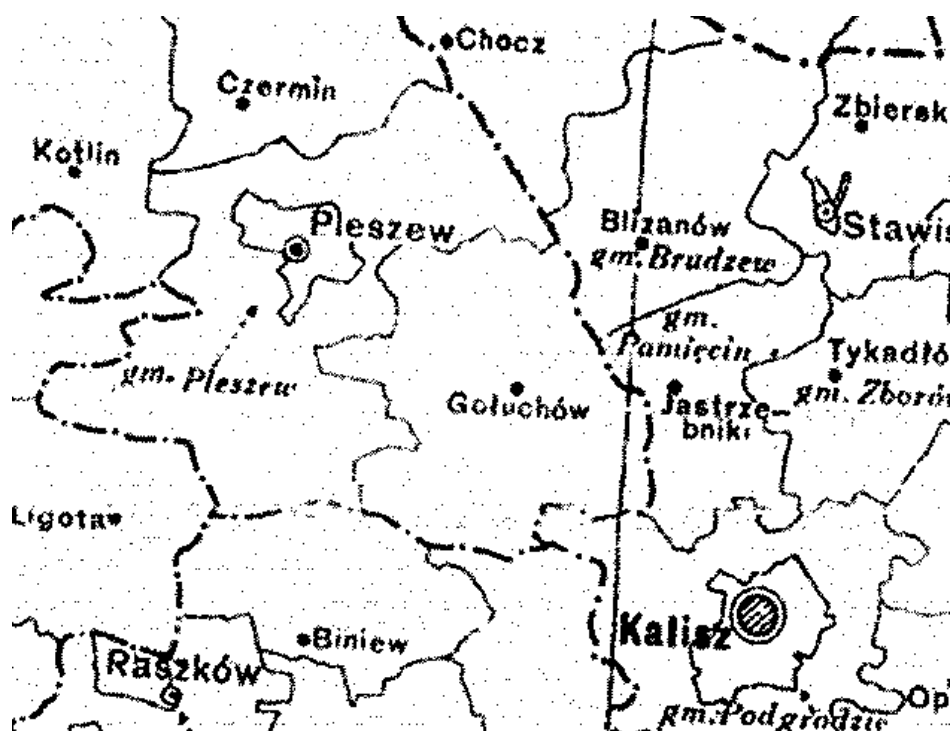
- a) Brzezcie, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Brzezcie
i dotychczasowy obszar dworski Brzezcie;
- b) Cieśle, obejmująca miejscowość:
dotychczasowy obszar dworski Cieśle;
- c) Czechel, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Czechel
i dotychczasowy obszar dworski Czechel;

- d) Czerminek, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Czerminek
i dotychczasowy obszar dworski Czerminek;
- e) Gołuchów, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Gołuchów
i dotychczasowy obszar dworski Gołuchów;
- f) Jedlec, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Jedlec
i dotychczasowy obszar dworski Jedlec;
- g) Kajew, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Kajew i
dotychczasowy obszar dworski Kajew;
- h) Karsy, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Karsy i folwark Karsy z dotychczasowego obszaru dworskiego Sobótka, wyłączonego z powiatu jarocińskiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28. maja 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 430);
- i) Krzywosądów, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Krzywosądów i dotychczasowy obszar dworski Krzywosądów oraz folwark Żychlin z dotychczasowego obszaru dworskiego Sobótka, wyłączonego z powiatu jarocińskiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28. maja 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 430);
- j) Kucharki, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Kucharki
i dotychczasowy obszar dworski Kucharki;
- k) Kuchary, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Kuchary
i dotychczasowy obszar dworski Kuchary;
- l) Macew, obejmująca miejscowości:
dotychczasowe gminy wiejskie Macew
i Popówek, oraz dotychczasowy obszar dworski Macew;
- m) Szkudła, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Szkudła
i dotychczasowy obszar dworski Szkudła;
- n) Tursko, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Tursko i
dotychczasowy obszar dworski Tursko;
- o) Wszółów, obejmująca miejscowości:
dotychczasową gminę wiejską Wszółów
i dotychczasowe obszary dworskie Ordzin
i Wszółów.

Poznański Dziennik Wojewódzki 1934, nr 41, poz. 522.

Nie wszystkie obszary współczesnej Gminy Gołuchów wchodziły w skład dawnej gminy Gołuchów. Miejscowość (gromada-sołectwo) Kościelna Wieś wchodziła w skład gminy Kalisz w powiecie kaliskim, w województwie łódzkim¹⁷.

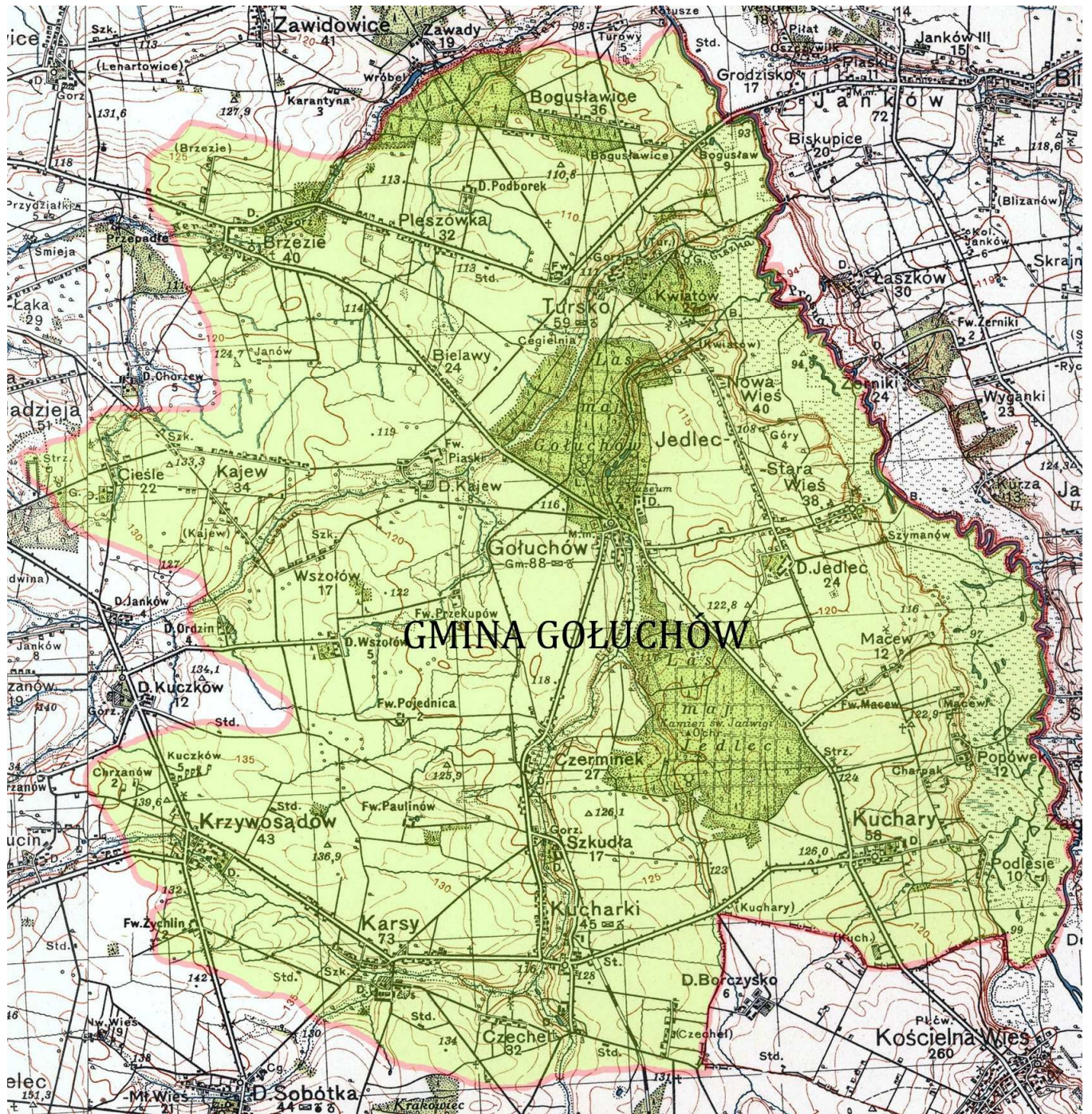
W 1936 roku z części obszarów gmin: Kalisz, Tyniec i Żydów utworzono gminę Podgródzie Kaliskie z siedzibą urzędową Zarządu Gminnego w Kaliszu¹⁸, w skład której weszła gromada Kościelna Wieś.

Fragment administracyjnej mapy Rzeczypospolitej z 1938 roku

¹⁷ *Łódzki Dziennik Wojewódzki*, 1934, nr 19, poz. 241. 1 kwietnia 1938 roku powiat kaliski włączono do województwa poznańskiego, Dz. U. 1937 nr 46 poz. 350.

¹⁸ Dz. U. 1935, nr 96, poz. 607.

Gmina Gołuchów w latach 1934-1939 (opracowanie własne)

Gmina Gołuchów w powiecie jarościńskim i województwie poznańskim funkcjonowała do 1939 roku.

II WOJNA ŚWIATOWA

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. W początku września okolice Gołuchowa znalazły się pod okupacją niemiecką. W początku października 1939 roku, na mocy dekretu Hitlera województwo poznańskie wcielono do III Rzeszy nadając nowej prowincji nazwę Kraj Warty (*Wartheland*)¹⁹.

Kraj Warty, wzorem Niemiec, podzielony był na rejencje i powiaty. Powołano rejencję kaliską (*Kalisch*) wraz z powiatem jarocińskim i gminą Gołuchów.

Był to czas ograniczenia praw ludności polskiej, germanizacji, rozwiązano wszelkie polskie urzędy i instytucje. Większość mieszkańców gminy wysiedlono. Niemcy zachowali polski podział administracyjny na gminy i miasta, wyznaczając swoich wójtów i burmistrzów.

Do wykonywania zadań samorządowych gmin wiejskich utworzono w powiatach tak zwane związki gmin. Miały one spełniać zadania niezastreżone dla innych urzędów. Do zadań związku samorządowego należały: przebudowa i rozbudowa, utrzymanie i naprawa dróg powiatowych²⁰. W czasie wojny rozbudowano urząd gminy, aby zapewnić sprawny pobór podatków i kontyngentów.

Okupacja niemiecka trwała do początków 1945 roku.

---

¹⁹ M. Bandurka, *Zmiany administracyjne i terytorialne ziem województwa łódzkiego w XIX i XX wieku*, Łódź 1995, s. 106.

²⁰Tamże.

LATA 1945-1954

W styczniu 1945 roku obszar współczesnej Gminy Gołuchów został wyzwolony spod okupacji niemieckiej. Władze objęli przedstawiciele Tymczasowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, który wywodził się z komunistycznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (PKWN) tworzonego pod osłoną ZSRR latem 1944 roku w Lublinie.

Początkowo opierano się na przedwojennych rozwiązaniach ustrojowych, tylko z niewielkimi zmianami. Dnia 21 sierpnia 1944 roku dekret PKWN-u przywrócił przedwojenne podziały na województwa, gminy i gromady. Gmina Gołuchów ponownie należała do powiatu jarocińskiego i województwa poznańskiego.

Jeszcze w 1944 roku władze PKWN-u wprowadziły także nowe rozwiązania ustrojowe. Ustanowiono, wzorem ZSRR, rady narodowe. W dniu 11 września 1944 roku wydano dekret o organizacji i zakresie działań rad narodowych²¹. Rady narodowe stanowiły *uspołecznioną formę sprawowania administracji*²². Rady narodowe zostały włączone w skład systemu samorządowego. Ostateczny kształt organizacji samorządu lokalnego został określony na mocy dekretu z 23 listopada 1944 roku²³. Rady narodowe przejęły funkcje dotychczasowych rad gminnych. Formalnie nadal funkcjonował samorząd gminny, w praktyce było inaczej. Organem rad narodowych były prezydia rad narodowych, złożone z przewodniczącego, zastępcy i kilku członków. To właśnie prezydia rad narodowych z czasem zaczęły przejmować funkcje wykonawcze zarządów gmin²⁴.

Gminne rady narodowe składały się z nie mniej niż 16 i nie więcej niż 36 radnych, *reprezentujących w miarę możliwości ludność poszczególnych wsi*. W skład gminnej rady narodowej wchodził odtąd członkowie rady gminnej powołani przed uchwaleniem dekretu o radach narodowych, przedstawiciele organizacji politycznych, zrzeszeń społecznych, organizacji młodzieżowych, przedstawiciele wojska, nauki i pracy społecznej²⁵. W praktyce członkowie rad byli delegatami partii politycznych i organizacji społecznych kontrolowanych przez nowe władze. Początkowo zasiadały w nich także osoby z przedwojennego samorządu, autorytety miejscowe, nawet księża. Te osoby wyrzucano przy częstych „reorganizacjach” rad zarządzanych przez rady wyższego szczebla. Wola ludności poszczególnych wsi nie miała

---

²¹ Dz. U. 1944, nr 5, poz. 22.

²² Tamże.

²³ Dz. U. 1944, nr 14, poz. 74.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

najmniejszego znaczenia. Niewygodnych radnych usuwano, a w ich miejsce powoływano nowych na mocy uchwały gminnej rady. Preferowano ludzi związanych z PPR (potem PZPR) i o niskim statusie majątkowym. Największa „akcja wymiany” radnych miała miejsce w 1948 roku.

Organem wykonawczym był zarząd gminy złożony z wójta, podwójciego i 2-3 członków zarządu - ławników. Przed wojną zarząd gminy z wójtem na czele był zwierzchnikiem całej gminy, po 1945 roku pozycja tego organu spadła do roli wykonawcy uchwał gminnej rady narodowej i prezydium.

Organem pomocniczym dla zarządu gminy pozostawał sekretarz gminy, który jako jedyny musiał mieć odpowiednie kwalifikacje. Kierował on pracami urzędników gminnych. W urzędzie gminy zatrudniano kilku pracowników. W standardowym biurze zarządu gminy pracowali: sekretarz gminy, referent finansowo-podatkowy, referent wojskowy, referent gospodarczo-społeczny, drogomistrz, kancelista lub praktykant.

Jednostkami pomocniczymi gminy były gromady (główna wieś, mniejsze wsie, przysiółki), odpowiedniki współczesnych sołectw na czele z sołtysem wybieranym przez społeczność gromadzką. Przed wojną funkcjonował także samorząd gromadzki wyrażający się w postaci zebrań gromadzkich. Po 1945 roku rola zebrania została ograniczona, sołtys zaś stał się wykonawcą zarządzeń władz gminnych.

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogó- łem	męż- czy- żni	ko- bietę	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59	60 i wię- cej
G m i n y w i e j s k i e						
Czermin	5419	2529	2890	1885	2953	581
Gołuchów	7131	3282	3849	2553	3820	758
Jaraczewo	7623	3550	4073	2826	3997	800
Jarocin	12404	5742	6662	4609	6558	1237
Kotlin	7151	3393	3758	2702	3745	704
Nowe Miasto n/Wartą	6379	2867	3512	2312	3403	664
Pleszew	9361	4306	5055	3433	4915	1013
Żerków	7560	3484	4076	2818	3933	809

Dane ze spisu powszechnego z 1946 roku (*Powszechny sumaryczny spis ludności z dnia 14 lutego 1946 roku, Warszawa 1947, s. 47*)

W 1950 roku skończono z fikcją samorządu gminnego. Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku *O terenowych organach jednolitej władzy państwowej*²⁶ zniesiono wszelki samorząd terytorialny. Jego cały majątek przejęło państwo. Rozwiązano organy wykonawcze gminy (wójt i zarząd gminy) i rady gromadzkie. Wszystkie kompetencje przejęły gminne rady narodowe. Członków rad delegowały partie polityczne i organizacje społeczne. Gminne rady narodowe zbierały się na sesjach raz w miesiącu omawiając najważniejsze sprawy gminne. Głównymi tematami były kwestie podatkowe, spółdzielczości, pomocy sąsiedzkiej, akcji żniwnej itp. GRN wyłaniała ze swego grona stałe komisje problemowe.

Gminna rada narodowa wybierała także ze swego grona prezydium GRN składające się z następujących osób: przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i członek prezydium. Był to jednocześnie organ uchwałodawczy i wykonawczy. Prezydium zbierało się na sesjach dwa razy w miesiącu.

Etatowymi pracownikami gminy stali się przewodniczący i sekretarz prezydium. Te osoby kierowały działalnością urzędu gminy, zwanego odtąd "prezydium gminy" i kierowały bieżącą działalnością gminy.

²⁶ Dz. U. 1950, nr 14, poz. 130.

Prezydium gminy (urząd gminy) podzielono na referaty: ogólno-administracyjny, finansowy, spraw socjalnych i kulturalnych, wojskowy i spraw rolnych.

Na czele poszczególnych gromad, tak jak poprzednio, stał sołtys. Formalnie wybierany przez ludność wsi, w praktyce powoływany przez władze gminne. Jego praca była niewdzięczna i sprowadzała się do egzekwowania narzuconych ówczesnie obowiązkowych dostaw płodów rolnych i wysokich podatków.

Jak wspomniano wyżej po II wojnie nadal funkcjonowała Gmina Gołuchów. Według danych z 1952 roku w skład tej Gminy wchodziły gromady (sołectwa): Brzezie, Cieśle, Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Karsy, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Szkudła, Tursko, Wszolów²⁷.

Gmina Gołuchów funkcjonowała do końca 1954 roku.

---

²⁷ *Wykaz gromad Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej według stanu z dnia 1 lipca 1952 roku*, Warszawa 1952, s. 64.

GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972

W końcu 1954 roku wprowadzono zupełnie nowy system administracyjny na polskiej wsi²⁸. Ustanowiono ustrój gromadzki. Gromady miały stać się załączkiem dużych, kolektywnych gospodarstw rolnych, na wzór radziecki.

Nowe gromady (nie mylić z gromadami - sołectwami z lat 1945-1954) liczyły od tysiąca do trzech tysięcy mieszkańców i obejmowały po kilka wsi. Na czele danej gromady stała gromadzka rada narodowa (GRN) - organ uchwałodawczy, wybierana w powszechnych wyborach spośród wyznaczonych przez władze kandydatów.

Pierwsze wybory do rad gromadzkich przeprowadzono 5 grudnia 1954 roku. Wyborom towarzyszyła wielka akcja propagandowa. Kolejne wybory również przeprowadzano w podobny sposób. Frekwencja zawsze zbliżała się do 100%.

Z grona radnych wyłaniano prezydium GRN; przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i dwóch, trzech członków²⁹. Tylko przewodniczący i sekretarz prezydium byli etatowymi pracownikami. Organem pomocniczym było biuro gromadzkie, zwane powszechnie „prezydium”.

Jednym z problemów ówczesnej administracji było rozdrobnienie. W dawnej gminie utworzono po kilka gromadzkich rad narodowych z osobnymi biurami gromadzkimi. Każdej z tych gromad należało zapewnić lokal, sprzęt biurowy i kadry. Często był z tym duży problem. Pensje były niskie i trudno było znaleźć kompetentne osoby do pracy.

W latach 1954-1958 gromady posiadały bardzo wąskie kompetencje. W praktyce zostały głównie sprowadzone do wykonywania zarządzeń władz powiatowych.

Zlikwidowano w tym okresie stanowisko sołtysa wprowadzając powoływanych przez władze pełnomocników gromadzkich. Gromada składała się z wsi, dla większych z nich ustanowiono pełnomocników.

Od lutego 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych dająca gromadom większe uprawnienia³⁰. Rozpoczęto także proces komasacji gromad w duże jednostki, większość z nich była bowiem kompletnie nieefektywna.

Tak jak poprzednio na czele gromady stała gromadzka rada narodowa wybierana w wyborach powszechnych. Władze przywiązywały dużą wagę do wyborów. Pierwsze dwie

---

²⁸ Dz. U. 1954, nr 43, poz. 191.

²⁹ Tamże.

³⁰ Dz. U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz. U. 1975, nr 26, poz. 139).

kadencje rad narodowych były trzyletnie (1955-1958, 1958-1961). Od 1961 roku kadencje rad narodowych były czteroletnie³¹. Przed każdymi wyborami na wsiach przeprowadzano kampanię wyborczą, w postaci zebrań wiejskich. Na zebraniach ludność wysuwała swoje postulaty, te realne stawały się programem wyborczym.

Gromadzkie rady narodowe zbierały się na sesjach raz w miesiącu. Z grona radnych powoływano prezydium; przewodniczący, zastępca i sekretarz prezydium. Prezydium kolegialnie reprezentowało gromadę na zewnątrz. Etatowym pracownikiem był jednak tylko przewodniczący. Prezydium zbierało się na sesjach maksymalnie dwa razy w miesiącu. W tym okresie (1954-1972) nie funkcjonował ścisły podział między organy uchwałodawcze i wykonawcze.

Od wiosny 1958 roku zatrudniano sekretarza gromadzkiego jako stałego pracownika nadzorującego pracę biura gromadzkiego. W biurze pracowało kilku urzędników - referentów.

Ważną zmianą po 1958 roku, było na nowo ustanowienie sołtysów wybieranych przez społeczność wiejską podczas zebrania wiejskiego. Sołtysów musiała jednak zaakceptować gromadzka rada narodowa lub prezydium GRN. W początku lat 70-tych funkcjonował już formalny podział na sołectwa.

W drugiej połowie lat 60-tych rosły uprawnienia gromad (na przykład w kwestiach podatkowych). Od 1968 roku ustanowiono gromadzkiego zootechnika i agronoma, którzy tworzyli gromadzką służbę rolną.

W latach 1954-1972 na terenie współczesnej gminy Gołuchów funkcjonowały następujące gromadzkie rady narodowe - gromady: Dobra Nadzieja (Ludwina), Gołuchów, Kucharki, Kuczków, Pleszew, Tursko i Kościelna Wieś.

W 1956 roku powołano na nowo powiat pleszewski w skład którego weszły m. in. gromady: Dobra Nadzieja, Gołuchów, Kuczków, Kucharki i Tursko³².

---

³¹ Daty wyborów: 5 grudnia 1954, 2 lutego 1958, 16 kwietnia 1961, 30 maja 1965, 1 czerwca 1969;

³² Dz. U. 1956, nr 44, poz. 284.

GROMADZKA RADA NARODOWA DOBRANADZIEJA 1954 – 1959; GROMADZKA RADA NARODOWA LUDWINA 1960 – 1968

W skład gromady *Dobranadzieja*³³ z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w *Dobrejnadzieji* weszły obszary gromad: *Dobranadzieja*, *Ludwina* i *Zielona Łąka*³⁴ z gminy *Pleszew* oraz gromada *Cieśle* z gminy *Gołuchów*³⁵.

Z dniem 1 stycznia 1960 roku siedzibę gromady przeniesiono do miejscowości *Ludwina*. Do gromady włączono również miejscowość *Borucin* wyłączoną z gromady *Bronów*³⁶ oraz obszar zniesionej gromady *Kuczków* z wyłączeniem miejscowości: *Krzywosądów*, *Żychlin*, *Ordzin* i *Wszółów*³⁷.

Gromada została zniesiona w 1968 roku, miejscowości: *Cieśle*, *Dobra Nadzieja* i *Zielona Łąka* włączono do gromady *Pleszew*, pozostałe miejscowości: *Borucin*, *Janków*, *Kuczków* i *Ludwina* włączono do gromady *Sowina Błota*³⁸.

GROMADZKA RADA NARODOWA GOŁUCHÓW 1954 - 1972

W skład gromady *Gołuchów* z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w *Gołuchowie* weszły obszary gromad: *Czerminek*, *Gołuchów*, *Jedlec*, *Kajew* i *Macew* z gminy *Gołuchów*³⁹.

Gromada *Gołuchów* została uznana za przyszłościową i w 1960 roku do gromady włączono obszar zniesionej gromady *Tursko*⁴⁰ oraz miejscowości: *Ordzin*, *Wszółów* ze zniesionej gromady *Kuczków*⁴¹.

W 1972 roku do gromady włączono obszar zniesionej gromady *Kucharki*⁴².

---

³³ Dziś *Dobra Nadzieja*.

³⁴ Dziś *Zielona Łąka*.

³⁵ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz. 100.

³⁶ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 115.

³⁷ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 116.

³⁸ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1968, nr 11, poz. 191.

³⁹ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz. 100.

⁴⁰ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 116.

⁴¹ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 115.

⁴² Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1971, nr 15, poz. 234.

GROMADZKA RADA NARODOWA KUCHARKI 1954 - 1971

W skład gromady Kucharki z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kucharkach weszły obszary gromad: Czechel, Karsy, Kucharki, Kuchary i Szkudła z gminy Gołuchów⁴³.

Z początkiem roku 1960 do gromady włączono miejscowości: Krzywosądów, Żychlin ze zniesionej gromady Kuczków⁴⁴.

Gromada Kucharki nie przetrwała do kolejnej reformy administracyjnej i została zniesiona z końcem 1971 roku, a obszar jej włączono do gromady Gołuchów⁴⁵.

GROMADZKA RADA NARODOWA KUCZKÓW 1954 - 1959

W skład gromady Kuczków z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kuczkowie Janków i Kuczków z gminy Pleszew oraz Krzywosądów i Wszółów z gminy Gołuchów⁴⁶.

Z końcem 1959 roku z gromady wyłączono miejscowości: Krzywosądów, Żychlin i włączono je do gromady Kucharki oraz wyłączono miejscowości: Ordzin, Wszółów i włączono je do gromady Gołuchów⁴⁷. Pozostały obszar gromady włączono do gromady Ludwina⁴⁸.

GROMADZKA RADA NARODOWA PLESZEW 1968 - 1972

Gromada Pleszew została utworzona w 1968 roku. W skład gromady weszły miejscowości: Korzkwy, Kowalew, Malinie, Piekarzew i Sucharzew ze zniesionej gromady Kowalew; miejscowości Cieśle, Dobra Nadzieja i Zielona Łąka ze zniesionej gromady Ludwina; miejscowości Baranówek i Nowawieś ze zniesionej gromady Taczanów II; miejscowość Marszew z gromady Czermin; miejscowość Prokopów z gromady Zawidowice;

---

⁴³ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz.100.

⁴⁴ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 115.

⁴⁵ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1971, nr 15, poz. 234.

⁴⁶ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz.100.

⁴⁷ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 115.

⁴⁸ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 116.

miejsowość Pacanowice z gromady Broniszewice⁴⁹. W 1972 roku do gromady włączono obszar gromady Sowina Błotna⁵⁰

GROMADZKA RADA NARODOWA TURSKO 1954 - 1959

W skład gromady Tursko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Tursku wszedł obszary gromady Tursko z gminy Gołuchów⁵¹.

Gromada Tursko została zniesiona z końcem 1959 roku, a obszar jej włączono do gromady Gołuchów⁵².

GROMADZKA RADA NARODOWA KOŚCIELNA WIEŚ 1954 – 1959 (powiat kaliski)

W skład gromady Kościelna Wieś z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kościelnej Wsi wszedł obszar gromady Kościelna Wieś z gminy Podgrodzie Kaliskie w powiecie kaliskim⁵³.

Gromada została zniesiona z końcem 1959 roku. Obszar gromady został włączony do gromady Dobrzec. Miejscowość Kościelna Wieś pozostała w gromadzie Dobrzec do 1972 roku.

---

⁴⁹ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1968, nr 11, poz.191.

⁵⁰ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1971, nr 15, poz. 234.

⁵¹ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz.100.

⁵² Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1959, nr 10, poz. 116.

⁵³ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1954, nr 20, poz.100.

Podział na gromady w 1956 roku

UCHWAŁA NR 21/54
WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W POZNANIU
z dnia 5 października 1954 r. w sprawie podziału na nowe gromady powiatu jarocińskiego.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) Wojewódzka Rada Narodowa w Poznaniu uchwala co następuje:

§ 1.

W powiecie jarocińskim, województwie poznańskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę **Bronów** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Bronowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Borucin, Bógwi-dze, Bronów i Sowina z gminy Pleszew.
2. gromadę **Cielcza** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Cielczy**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszar dotychczasowej gromady Cielcza z gminy Jarocin.
3. gromadę **Golina** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Golinie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Golina, Potar-zycja i Siedlemin z gminy Jarocin.
4. gromadę **Gołuchów** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Gołuchowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czerminek, Gołu-chów, Jedlec, Kajew i Macew z gminy Gołuchów.
5. gromadę **Góra** — z siedzibą gromadzkiej rady na-rodowej w **Górze**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Brzostów, Góra, Łobzowiec i Zalesie z gminy Jaraczewo.
6. gromadę **Jaraczewo** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Jaraczewie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gola, Jaraczewo, Łowęcice i Wojciechowo z gminy Jaraczewo.
7. gromadę **Kucharki** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kucharkach**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czechel, Karsy, Kucharki, Kuchary i Szkudła z gminy Gołuchów.
8. gromadę **Nowe Miasto n/Wartą** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Nowym Mieście n/Wartą**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Komorze p. Nowym Miastem n/W., Klęka, Nowe Miasto n/Wartą i Wolica Kozia z gminy Nowe Miasto n/Wartą.
9. gromadę **Przybysław** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Przybysławiu**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Antonin, Komorze pod Żerkowem, Paruchowo i Żerniki z gminy Żerków.
10. gromadę **Rusko** — z siedzibą gromadzkiej rady na-rodowej w **Rusku**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Cerekwica, Rusko, Strzyżewko i Suchorzewko z gminy Jara-czewo.
11. gromadę **Sławoszew** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Sławoszewie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kurcew, Racen-dów i Sławoszew z gminy Kotlin.
12. gromadę **Śmiełów** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Śmiełowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Brzostków, Lgów, Pogorzelica i Śmiełów z gminy Żerków.
13. gromadę **Taczanów II** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Taczanowie II**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obsza-ry dotychczasowych gromad: Lubomierz, Nowa-wieś, Sowina Błotna, Taczanów I i Taczanów II z gminy Pleszew.
14. gromadę **Tursko** — z siedzibą gromadzkiej rady na-rodowej w **Tursku**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszar dotychczasowej gromady Tursko z gminy Go-luchów.
15. gromadę **Wilkowyja** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Wilkowyji**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Annapol, Bacho-rzew, Kadziak, Łuszczanów, Wilkowyja i Tarcze z gminy Jarocin.
16. gromadę **Witaszyce** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Witaszycach**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Witaszyce i Wi-taszyczki z gminy Jarocin.
17. gromadę **Wola Książęca** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Woli Książęcej**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Twardów, Wola Książęca i Wysogotówek z gminy Kotlin.
18. gromadę **Żerków** — z siedzibą gromadzkiej rady na-rodowej w **mieście Żerków**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Lisew, Raszewy, Stęgosz i Żółków z gminy Żerków.
19. gromadę **Kuczów** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Kuczkanie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Janków i Kucz-ków z gminy Pleszew oraz Krzywosądów i Wszół-ów z gminy Gołuchów.
20. gromadę **Chrzan** — z siedzibą gromadzkiej rady na-rodowej w **Chrzanie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bieździadów i Chrzan z gminy Żerków oraz gromada Dębno z gminy Nowe Miasto n/Wartą.
21. gromadę **Dobranadzieja** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Dobřejnadzieji**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dobranadzieja, Ludwina i Zielonałaka z gminy Pleszew oraz groma-da Cieśle z gminy Gołuchów.
22. gromadę **Mieszków** — z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w **Mieszkowie**
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kały, Osiek, Mieszków i Radlin z gminy Jarocin oraz gromady Radliniec i Wolica Pusta z gminy Nowe Miasto n/Wartą.

Akt powołania gromadzkich rad narodowych (Dz. Urz. WRN Poznań, 1954, nr

20, poz. 100)

GMINNE RADY NARODOWE (GMINY) 1973-1990

W 1972 roku władze centralne doszły do wniosku, że system gromadzkich rad narodowych, ustanowiony w latach 50-tych, nie przystaje do nowej rzeczywistości. W miejsce gromad powołano gminy, podobnie jak przed 1954 rokiem. Reforma weszła w życie z dniem 1 stycznia 1973 roku.

Według ustawy o gminach, gminne rady narodowe pozostawały *organem władzy państwowej i podstawowym organem samorządu społecznego na terenie gminy*. Dalej ustawa głosiła: *Gminna rada narodowa zapewnia wykonanie na terenie gminy zadań państwowych, wzrost i unowocześnienie produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji rolnej, rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny gminy, zaspokajanie potrzeb bytowych ludności oraz umocnienie dyscypliny społecznej*⁵⁴.

Wprowadzono wyraźny podział między funkcjami stanowiącymi i wykonawczymi. Najważniejszym organem gminy stała się gminna rada narodowa (GRN) - organ uchwałodawczy. Wybory do gminnych rad narodowych przeprowadzono po raz pierwszy w dniu 9 grudnia 1973 roku. Dlatego też początkowo w gminnych radach narodowych zasiadali dawni radni gromadcy (styczeń-listopad 1973). Pierwsza sesja GRN, w początkach stycznia 1973 roku, miała uroczysty charakter. Przybyły przedstawiciel władz zwierzchnich wręczył władzom gminnym symboliczny akt powołania gminy, często przechowywany do dziś.

Wybory do rad narodowych przeprowadzono następnie: 5 lutego 1978 roku, 17 czerwca 1984 roku⁵⁵ i 19 czerwca 1988 roku. Frekwencja według oficjalnych obwieszczeń była bardzo wysoka, z wyjątkiem ostatnich, kiedy to podano faktyczne wyniki. Gminna rada narodowa liczyła od 20 do 50 członków i zbierała się na sesjach co 1-2 miesiące. Radni nie pobierali diet.

Przewodniczącym gminnej rady zostawał obligatoryjnie, w latach 1974-1980, pierwszy sekretarz gminnego komitetu PZPR. Przewodniczący GRN, jego zastępcy i szefowie komisji gminnych tworzyli prezydium gminnej rady narodowej. Prezydium gminnej rady narodowej reprezentowało gminę na zewnątrz. Organ ten zbierał się na sesjach przeciętnie raz w miesiącu.

---

⁵⁴ Dz. U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁵⁵ Powinny się odbyć w 1982 roku, lecz z uwagi na stan wojenny przesunięto ten termin.

Zupełną nowością w systemie gminnym było powołanie naczelnika gminy - organu wykonawczego wobec GRN i prezydium GRN. Naczelnik gminy był powoływany i odwoływany przez wojewodę. Gminna rada narodowa mogła początkowo tylko wyrażać niewiążącą opinię o kandydaturze⁵⁶. Naczelnik gminy stał na czele urzędu gminy, który podzielono na trzy piony; biura urzędu gminy na czele z sekretarzem biura UG, gminną służbę rolną (GSR) z kierownikiem oraz urząd stanu cywilnego z kierownikiem USC.

Gmina dzieliła się na sołectwa z sołtysami wybieranymi na zebraniach wiejskich.

Gminy na nowo rozpoczęły działalność z początkiem 1973 roku. Powołano na nowo ówczesnie Gminę Gołuchów w niemal tych samych granicach jak w latach 1934-1954.

W skład Gminy Gołuchów z siedzibą gminnej rady narodowej w Gołuchowie weszły obszary sołectw: Czechel, Czerminek, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Karsy, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Szkudła, Tursko, Wszółów⁵⁷.

Z początkiem czerwca 1975 roku weszła w życie reforma administracji ustanawiająca dwustopniowy podział (zamiast trzystopniowego; województwa, powiaty, gminy). Zlikwidowano powiaty, tworząc jednocześnie nowe, mniejsze województwa (zamiast 17 województw – 49). Gmina Gołuchów została włączona w skład województwa kaliskiego⁵⁸.

W 1976 roku została zniesiona sąsiednia gmina Dobrzec. Do gminy Gołuchów włączono wtedy obszary sołectw: Borchysko, Kościelna Wieś Druga i Kościelna Wieś Pierwsza⁵⁹.

---

⁵⁶ Dz. U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁵⁷ Dz. Urz. WRN w Poznaniu, 1972, nr 32, poz. 391.

⁵⁸ Dz. U. 1975, nr 17, poz. 92.

⁵⁹ Dz. U. 1976, nr 24, poz. 143.

- zyjne: Broniszewice, Czermin, Grab, Łęg, Mamoty, Pie-ruchy, Pieruszycze, Skrzypna, Strzydzew, Wieczyn, Zbiki, Zegocin,
3. gminę Dobrzyca z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobrzycu; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Czarnuszka, Dobrzyca, Fabianów, Galew, Gustawów, Izbieczno, Karmin Drugi, Karmin Pierwszy, Karminiec, Koźminiec, Lutynia, Polskie Olendry, Sośnica, Sośniczka, Strzyżew, Trzebowa, Trzebin,
  4. gminę Gizalki z siedzibą gminnej rady narodowej w Gizalkach; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Białośliwo, Czołnochów, Dziewiń Duży, Gizalki, Gizalki Las, Leszczyca, Obory, Obory—Kolonja, Orlina Duża, Orlina Mała, Ostrowska—Kolonja, Ruda Wieczyńska, Studzienka, Szymanowice, Świerczyna, Tomice, Toporów, Wierzchy, Wronów,
  5. gminę Gołuchów z siedzibą gminnej rady narodowej w Gołuchowie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Czechel, Czerminiec, Gołuchów, Jedlec, Kajew, Karsy, Krzywosądów, Kucharki, Kuchary, Macew, Szkućka, Tursko, Wszółów,
  6. gminę Pleszew z siedzibą gminnej rady narodowej w Pleszewie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Borucin, Bógwidze, Bronów, Brzezie, Chorzew, Ciesie, Dobra Nadzieja, Grodzisko, Janków, Korzkwy, Kowalew, Kuczków, Lenartowice, Lubomierz, Ludwina, Marszew, Nowa Wieś, Pacanowice, Piekarszew, Prokopów, Rokutów, Sowina, Sowina Błotna, Suchorzew, Taczanów Drugi, Taczanów Pierwszy, Turowy, Zawady, Zawidowice, Zielona Łąka.

§ 19.

W powiecie poznańskim, województwie poznańskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę Czerwonak z siedzibą gminnej rady narodowej w Czerwonaku; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Bolechowo, Czerwonak, Dębogóra, Kicin, Kliny, Koziegłowy, Ludwikowo, Mielno, Miękowo, Owińska, Promnice,
2. gminę Dopiewo z siedzibą gminnej rady narodowej w Dopiewie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Dąbrowa, Dąbrówka, Dopiewo, Dopiewiec, Gołuski, Konarzewo, Pałędzie, Podłożyn, Skórzewo, Trzcieliny, Więckowice, Zakrzewo, Zborowo,
3. gminę Komorniki z siedzibą gminnej rady narodowej w Komornikach; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Chomecice, Głuchowo, Komorniki, Łęczyca, Plewiska, Rosnowo, Rosnówko, Wiry oraz część obrębu geodezyjnego Skórzewo z gminy Dopiewo o obszarze 16,05 ha z arkusza mapy ewidencyjnej nr 2, działki oznaczone numerami 418, 419/1—2, 420/3, 436/1—4, 490/1—6, 490/8—9, 495/2—13, 496/1—18, 497, 498/1—17, 504—533, 539—568, 574—600, 612—638, 645—663, 669—683 i 685,
4. gminę Mosina z siedzibą gminnej rady narodowej w Mosinie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Babki, Baranówko, Bolesławiec, Borkowice, Czapury, Daszewice, Jezioro, Konstantynowo, Krajkowo, Krosinko, Krosno, Mieczewo, Nowe Dymaczewo, Nowinki, Pecna, Radzewice, Rogalin, Rogalinek, Sowiniec, Sowinki, Stare Dymaczewo, Świątniki, Wiórek, Żabinko,
5. gminę Pobiedziska z siedzibą gminnej rady narodowej w Pobiedziskach; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Bednary, Biskupice, Bugaj, Czachurki, Główna, Główna, Goliń, Góra, Jankowo, Jezierce, Jerzykowo, Jerzyn, Kapalica, Kocanowo, Kociałkowa Górka, Kołata, Kowalskie, Krzeźlice, Latalice, Łagiewniki, Podarzewo, Polska Wieś, Pomarzanowice, Promno, Promienko, Pruszewiec, Stęszewko, Tuczno, Uzarzewo Huby, Wagowo, Węglowo, Wójtostwo, Wronczyn, Zbierkowo, Złotniczki,
6. gminę Rokietnica z siedzibą gminnej rady narodowej w Rokietnicy; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Bytkowo, Cerekwica, Kiekrz, Kobylniki, Krzyszkowo, Mrowino, Napachaniewo, Pawłowice, Przybroda, Rokietnica, Rostworowo, Sobota, Wielkie, Żydowo,
7. gminę Stęszew z siedzibą gminnej rady narodowej w Stęszewie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Będlewo, Dębienko, Drożdżycze, Jezioro, Kraplewo, Łódź, Mirosławki, Modrze, Piekary, Rybojedzko, Sapowice, Skrzynki, Słupia, Srocko Małe, Strykowo, Tomice, To-

- miczki, Trzebaw, Witobel, Wronczyn, Zamysłowo oraz część obrębu geodezyjnego Trzcieliny z gminy Dopiewo o obszarze 12,08 ha obejmującą z arkusza mapy ewidencyjnej nr 2 działki oznaczone numerami: 158 i 193,
8. gminę Suchy Las z siedzibą gminnej rady narodowej w Suchym Lesie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Biedrusko, Chludowo, Goleczewo, Morasko, Radojewo, Suchy Las, Umultowo, Ziałatkowo, Ziotkowo, Ziotniki,
  9. gminę Swarzędz z siedzibą gminnej rady narodowej w Swarzędzu; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Bogucin, Garby, Gortatowo, Gruszczyn, Janikowo, Jasin, Kariowice, Kobylnica, Kruszewnia, Łowęcin, Paczkowo, Puszczkowo—Zaborze, Rabowice, Sarbinowo, Sokolniki Gwiazdowskie, Uzarzewo, Wierzenia, Wierzonka, Zalasewo,
  10. gminę Tarnowo Podgórne z siedzibą gminnej rady narodowej w Tarnowie Podgórny; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Baranowo, Batorowo, Ceradz Kościelny, Chyby, Góra, Jankowice, Kokoszczyń, Lusowo, Lusówko, Otowo, Przeźmierowo, Rumianek, Sady, Sierostaw, Swadzim, Tarnowo Podgórne, Wysogotowo.

§ 20.

W powiecie rawickim, województwie poznańskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę Bojanowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Bojanowie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Gierlachowo, Golina Wielka, Golinka, Gołaszyn, Gościejowice, Kawcze, Pakówka, Sowiny, Tarchalin, Trzebosz, Wydartowo Pierwsze,
2. gminę Jutrosin z siedzibą gminnej rady narodowej w Jutrosinie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Bartoszewice, Bielawy, Domaradzice, Dubin, Grabkowo, Janowo, Jeziora, Nadstaw, Nowy Sielec, Ostoje, Pawłowo, Placzkowo, Rogożewo, Stary Sielec, Szkaradowo, Szymonki, Śląskowo, Zaborowo, Zmysłowo,
3. gminę Miejska Górka z siedzibą gminnej rady narodowej w Miejskiej Górze; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Dąbrowa, Dłoń, Gostkowo, Karolinki, Kociałkowice, Konary, Niemarzyn, Oczkowice, Piaski, Roszkowo, Roszkówko, Rozstepniewo, Rzyckowo, Sobiałkowo, Woszczkowo, Zakrzewo,
4. gminę Pakosław z siedzibą gminnej rady narodowej w Pakosławiu; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Biały Kał, Chojno, Golejewko, Golejewo, Górczki Wielkie, Kubeczki, Niedźwiadki, Osiek, Ostrobrudki, Pakosław, Pomocno, Sowy, Sworowo, Zaorle,
5. gminę Sierakowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Sierakowie; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Dąbrówka, Dębno Polskie, Folwark, Izbyca, Kąty, Konarzewo, Łaszczyn, Łąka, Masłowo, Sarnówka, Sierakowo, Sikorzyn, Słupia Kapitulna, Stwalno, Szymanowo, Ugoda, Wydawy, Załęcze, Zawady, Zielona Wieś, Żołędzica, Żylice.

§ 21.

W powiecie słupeckim, województwie poznańskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę Łądek z siedzibą gminnej rady narodowej w Łądku; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Ciążeń Wschód, Ciążeń Zachód, Ciążeńskie Holendry, Dąbrowa, Dolany, Dziedzice, Jaroszyn, Jaroszyn—Kolonja, Łąd, Łąd — Parcele, Łądek, Policko, Ratyń, Samarzewo, Sługocin, Waclawów, Wola Koszucka,
2. gminę Ostrowite z siedzibą gminnej rady narodowej w Ostrowitem; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Doly, Giewartów, Giewartów Holendry, Gostuń, Izdebnio, Jarotki, Kania, Kapiel, Kosewo, Lipnica, Mieczownica, Milejewo, Napruszewo, Ostrowite, Przeclaw, Siemno, Siernicze Małe, Siernicze Wielkie, Skrzynka, Stara Olszyna, Szyszłowo, Świnna, Tomaszewo, Tomiszewo,
3. gminę Słupca z siedzibą gminnej rady narodowej w Słupcy; w skład gminy wchodzi obreby geodezyjne: Benignowo, Borki, Cienin—Kolonja, Cienin Kościelny, Cienin Zaborny, Drażna, Gótkowo, Józefowo, Kamień, Kąty, Kochowo, Korwin, Koszuty Duże, Koszuty Parcele, Kotunia, Kowalewo—Góry, Kowalewo—Opactwo, Kowalewo Sołectwo, Lubiecz, Marcewek, Marcewo, Miodojewo, Niezgoda, Nowa Wieś, Perze, Pepocin, Piotra-

Akt powołania gminy Gołuchów (Dz. Urz. WRN Poznań, 1972 nr 32 poz. 391)

Zmiany polityczne z lat 1980-1981 spowodowały pewne zmiany w ustroju gminnym. Zrezygnowano z obligatoryjnego zajmowania przez sekretarza komitetu gminnego PZPR funkcji przewodniczącego prezydium GRN.

Większe zmiany wprowadzono ustawą z 20 lipca 1983 roku *o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego*⁶⁰. Każde sołectwo stało się jednostką samorządu wiejskiego. Samorząd wiejski otrzymał prawo do dysponowania własnymi funduszami, ale nie uzyskał osobowości prawnej. Zebrania wiejskie decydowały o sprawach lokalnych, powoływały sołtysa i radę sołecką jako organy wykonawcze. Na czele rady mógł stanąć przewodniczący rady sołeckiej, ale często kierował nią sołtys, pełniący jednocześnie funkcję przewodniczącego rady sołeckiej. Sołectwo mogło uchwalić swój statut i powoływać komisje. Nadzór nad samorządem wiejskim sprawowała rada narodowa i naczelnik. Nowa ustawa obligowała naczelnika gminy i GRN do respektowania uchwał zebrań wiejskich. Wszelkie sprawy dotyczące poszczególnych wsi musiały być ustalane z danym samorządem wiejskim. Wybory do rad sołeckich przeprowadzono jesienią 1984 roku, natomiast kolejne jesienią 1988 roku.

W latach 80-tych wzrosła też rola gminnych rad narodowych w procesie powoływania naczelnika gminy.

Zmiany zapoczątkowane w 1989 roku doprowadziły do uchwalenia nowej ustawy o samorządzie gminnym, która nadała samorządność dotychczas istniejącym gminom. Z końcem kwietnia 1990 roku zakończyła się, przed terminem, kadencja rad narodowych.

Dla gmin rozpoczął się nowy okres działalności.

---

⁶⁰ Dz. U. 1983, nr 41, poz. 185.

ANEKS - SPISY RADNYCH GROMADZKICH I GMINNYCH

GROMADA GOŁUCHÓW

Kadencja 1954-1957 ⁶¹	Kadencja 1958-1961 ⁶²
Razik Józef, Urbaniak Jan, Cieślak Jan, Gołuch Józef, Grabarek Józef, Jańczak Jan, Kajdaniak Sabina, Piętka Józef, Walerowicz Wacław, Woźniak Janina, Biegańska Jadwiga, Darowny Stanisław, Matyjasik Marcin, Melczak Walenty, Mikołajczak Michał, Tomaszewska Władysława, Kajdaniak Antoni, Michalak Józef, Szymoniak Józefa, Kuczma Franciszek, Szkudlarz Mieczysław, Wróblewski Kazimierz, Każmierczak Aleksander	Szyszka Józef, Piętka Ignacy, Jańczak Jan, Zasieczny Stanisław, Cieślak Jan, Kałużny Ignacy, Szczurek Franciszek, Płaczek Stanisław, Mikołajczyk Michał, Darowny Stanisław, Każmierczak Aleksander, Melczak Walenty, Pływaczyk Władysław, Jędrzejak Jan, Kajdaniak Antoni, Szkudlarz Mieczysław, Wojcieszak Franciszek, Zmyślony Andrzej, Walendowski Franciszek, Bociański Tadeusz, Wawrowski Stanisław

⁶¹ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954, nr 20 poz. 107.

⁶² Dz. Urz. WRN Poznań, 1958, nr 5 poz. 28.

Kadencja 1961-1965 ⁶³	Kadencja 1965-1969 ⁶⁴
<p>Kuś Andrzej, Wróblewski Edward, Bruzi Edward, Przychodny Stanisław, Tanaś Andrzej, Klarczyk Józef, Królak Stanisław, Płaczek Stanisław, Kordylas Maria, Szyszka Józef, Szczurek Franciszek, Jańczak Jan, Piętka Ignacy, Kałużny Ignacy, Kajdaniak Antoni, Wawrzyniak Aleksander, Bociański Tadeusz, Kałużny Waław, Wojcieszak Franciszek, Wawroski Stanisław, Mikołajczyk Michał, Kaźmierczak Aleksander, Melczak Walenty, Pływaczyk Andrzej, Szkudlarz Mieczysław, Darowny Stanisław, Jędrzejak Jan</p>	<p>Wróblewski Edward, Kuś Andrzej, Olenderek Sylwester, Sas Stefan, Rataj Krystyna, Ciesielski Jan, Ciesielska Anna, Kieliński Czesław, Szczęśniewski Edward, Szczurek Franciszek, Wolska Zdzisława, Walerowicz Maria, Płaczek Stanisław, Walerowicz Waław, Kałużny Waław, Kajdaniak Antoni, Bociański Tadeusz, Durmenc Walenty, Kałużny Edward, Szymoniak Alfons, Kaźmierczak Aleksander, Pływaczyk Andrzej, Szkudlarz Mieczysław, Mikołajczyk Michał, Darowny Stanisław, Melczak Walenty, Jędrzejak Jan</p>

⁶³ Dz. Urz. WRN Poznań, 1961, nr 5 poz. 54.

⁶⁴ Dz. Urz. WRN Poznań, 1969, nr 9 poz. 131.

Kadencja 1969-1972⁶⁵

Wróblewski Edward,
Kuś Andrzej,
Olenderek Sylwester,
Sas Stefan,
Rataj Krystyna,
Ciesielski Jan,
Ciesielska Anna,
Kieliński Czesław,
Szczęśniewski Edward,
Szczurek Franciszek,
Wolska Zdzisława,
Walerowicz Maria,
Płaczek Stanisław,
Walerowicz Wacław,
Kałużny Wacław,
Kajdaniak Antoni,
Bociański Tadeusz,
Durmenc Walenty,
Kałużny Edward,
Szymoniak Alfons,
Kaźmierczak Aleksander,
Pływaczyk Andrzej,
Szkudlarz Mieczysław,
Darowny Stanisław,
Melczak Walenty,
Jędrzejak Jan

---

⁶⁵ Dz. Urz. WRN Poznań, 1969 nr 11 poz. 221.

GROMADA KUCHARKI

Kadencja 1954-1957 ⁶⁶	Kadencja 1958-1961 ⁶⁷
<p>Będzieszak Antoni, Filipiak Stanisław, Kupczyk Maria, Wolski Jan, Musiałowski Henryk, Konopińska Maria, Lewicki Edward, Orłowski Józef, Kraszkiewicz Stanisław, Wasilewska Jadwiga, Zdunek Kazimierz, Gałczyńska Halina, Goły Ignacy, Smółka Władysław, Szurmiński Stefan, Żurek Kazimierz, Dzierła Józef, Lewicki Józef, Wróblewski Jan, Tomalak Ignacy</p>	<p>Smółka Władysław, Baranowski Kazimierz, Goły Ignacy, Biesiada Edward, Woźniak Stanisław, Grzelarczyk Józef, Zdunek Kazimierz, Wasilewski Ludwik, Stodolny Franciszek, Kraszkiewicz Stanisław, Spalony Edward, Dzierła Józef, Trzęsala Zygmunt, Nawrocki Bolesław, Lewicki Edward, Będzieszak Antoni, Gil Ignacy, Wolski Jan, Jędrzejak Michał, Podymski Leonard, Majewski Feliks</p>

⁶⁶ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954, nr 20 poz. 107.

⁶⁷ Dz. Urz. WRN Poznań, 1958, nr 5 poz. 28.

Kadencja 1961-1965 ⁶⁸	Kadencja 1965-1969 ⁶⁹
<p>Płończak Józef, Jańczak Henryk, Wybiera Stanisław, Kaźmierczak Józef, Kaźmierczak Teofil, Szczepański Stanisław, Zdunek Kazimierz, Lewicki Edward, Ptak Wojciech, Jaś Edward, Będzieszak Antoni, Nawrocki Bolesław, Stachura Kazimierz, Trzęsala Zygmunt, Lewicki Stefan, Dzierła Ignacy, Grabski Ignacy, Tomalak Franciszek, Wasilewski Ludwik, Marciniak Marian, Goły Ignacy, Woźniak Stanisław, Grzelarczyk Czesław, Kasprzak Antoni, Biesiada Edward, Grzelarczyk Józef</p>	<p>Jerzak Marian, Tomalak Franciszek, Lewicki Stefan, Wieczorek Jadwiga, Meller Waclaw, Nowak Franciszek, Marciniak Marian, Zdunek Kazimierz, Lewicki Edward, Jaś Edward, Strzelczyk Maria, Ptak Wojciech, Szczepański Stanisław, Nawrocki Bolesław, Będzieszak Antoni, Walczak Władysław, Garczarek Antoni, Naskręski Franciszek, Łyskawka Krzysztof, Grzelarczyk Józef, Lenartowicz Edmund, Michalski Henryk, Bierła Paulina, Płończak Józef, Wybiera Stanisław</p>

⁶⁸ Dz. Urz. WRN Poznań, 1961, nr 5 poz. 54.

⁶⁹ Dz. Urz. WRN Poznań, 1969, nr 9 poz. 131.

Kadencja 1969-1972⁷⁰

Jerzak Marian,
Tomalak Franciszek,
Lewicki Józef,
Jamrozik Jan,
Kaczmarczyk Michał,
Wieczorek Jadwiga,
Węglarz Rajmund,
Kasprzak Antoni,
Łyskawka Krzysztof,
Garczarek Antoni,
Naskręski Andrzej,
Ptak Czesława,
Malecha Wojciech,
Michalak Walerian,
Spaleniak Franciszek,
Nogaj Michał,
Zdunek Kazimierz,
Nawrocki Ireneusz,
Bierła Paulina,
Każmierczak Mirosław,
Lenartowicz Edmund,
Forycka Wanda,
Konopiński Bolesław,
Gołdyn Andrzej,
Płończak Józef

---

⁷⁰ Dz. Urz. WRN Poznań, 1969 nr 11 poz. 221.

GROMADA TURSKO

Kadencja 1954-1957 ⁷¹	Kadencja 1958-1961 ⁷²
<p>Bartczak Franciszek, Jaworski Kazimierz, Kraszkiewicz Teodozja, Mądrzak Jan, Mądrzak Mieczysław, Olenderek Michał, Rataj Czesława, Sobczak Paweł, Stasik Antoni, Tomczyk Piotr, Walczyk Józef, Wojcieszak Kazimiera,</p>	<p>Przychodny Stanisław, Bruzi Edward, Matuszak Michał, Sas Stefan, Ogrodowicz Władysław, Pływaczyk Józef, Kiełiński Franciszek, Musioł Jan, Mądrzak Mieczysław, Marciniak Stanisław, Grabowski Teodor, Kraszkiewicz Antoni, Sobczak Andrzej, Kuś Michał, Kuś Andrzej</p>

⁷¹ Dz. Urz. WRN Poznań, 1954, nr 20 poz. 107.

⁷² Dz. Urz. WRN Poznań, 1958, nr 5 poz. 28.

GMINNA RADA NARODOWA GOŁUCHÓW

Kadencja 1973-1977 ⁷³	Kadencja 1978-1984 ⁷⁴
<p>Kordylas Kazimierz, Okoniewski Władysław, Płaczek Stanisław, Grodzki Wiktor, Mikołajczak Danuta, Wróblewski Edward, Pływaczyk Józef, Mizgier Janina, Sas Stefan, Kraszkiewicz Jerzy, Każmierczak Aleksander, Skąpski Stanisław, Sałata Józef, Łusiak Antoni, Pływaczyk Andrzej, Grajek Stanisław, Spychała Kazimierz, Wawrzyniak Aleksander, Zmyślona Irena, Konopiński Bronisław, Krysztofiak Kazimierz, Karmelski Józef, Gruszka Helena, Michalak Jan, Woźniak Jan, Trzęsala Zygmunt, Zdunek Kazimierz, Smółka Jan, Tomalak Franciszek, Jerzak Marian,</p>	<p>Młodek Lucjan, Mizgier Janina, Wróblewski Edward, Ciesielski Jan, Tanaś Stanisław, Chwałkowski Stefan, Grodzki Wiktor, Szyszka Józef, Płaczek Stanisław, Kordylas Kazimierz, Wróblewska Regina, Pływaczek Andrzej, Skąpski Stanisław, Biegański Jan, Mikołajczyk Kazimierz, Sałata Józef, Kałużny Wacław, Spychała Kazimierz, Twardowski Józef, Wawrzyniak Aleksander, Michalak Jan, Malecha Klara, Małecki Józef, Biesiada Maria, Matuszak Zygmunt, Krysztofiak Kazimierz, Karmelski Józef, Gruszka Helena, Konopiński Bronisław, Jędrzejak Jan,</p>

⁷³ Dz. Urz. WRN Poznań, 1973 nr 20 poz. 289.

⁷⁴ Dz. Urz. WRN Kalisz, 1978 nr 1 poz. 1.

	<p>Tomalak Franciszek, Zdunek Kazimierz, Trzęsala Zygmunt, Klaczyński Józef, Kubiak Czesław, Bigaj Aniela, Paluszek Stanisława, Krawczyk Julianna, Olszyna Włodzimierz, Kułton Czesław, Grabarek Eugeniusz, Szczupak Marianna, Kaźmierski Feliks, Marciniak Edward, Bielak Edward</p>
--	---

Kadencja 1984-1988⁷⁵

Kraszkiewicz Jerzy,
Leciejewski Jerzy,
Chwałkowski Stefan,
Ciesielski Jan,
Ordziniak Barbara,
Ruta Krystyna,
Młodak Jolanta,
Kusza Zbigniew,
Grodzki Wiktor,
Walerowicz Edmund,
Pisarski Stefan,
Kryztofiak Stanisław,
Kantczak Maria,
Walerowicz Eugeniusz,
Juszczak Jan,
Pływaczyk Andrzej,
Walendowski Mieczysław,
Walerowicz Eugeniusz,
Bociański Mirosław,
Adamski Kryspin,
Kałużny Antoni,
Wysocki Marian,
Solarczyk Józef,
Fischer Bogumił,
Małecki Józef,
Bestry Józef,
Płończak Józef,
Wojcieszak Zbigniew,
Konopiński Bronisław,
Karmelski Józef,
Dobrzyński Zygmunt,
Lewicki Józef,

---

⁷⁵ Dz. Urz. Województwa Kaliskiego, 1984 nr 1 poz. 1. W 1988 roku odbyły się ostatnie wybory do rad narodowych. Wyniki zaprezentowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Kaliskiego, lecz wydruk jest tak niewyraźny, że można odczytać zaledwie kilka nazwisk.

Zdunek Kazimierz,
Trzęsala Hieronim,
Boniec Marek,
Kołodziejczak Roman,
Klupś Jerzy,
Kubiak Czesław,
Nowak Hieronim,
Grabarek Grażyna,
Olszyna Włodzimierz,
Kobyłański Józef,
Woźniak Piotr,
Grzelarczyk Małgorzata,
Kurek Czesław

Spis treści

WSTĘP.....	2
II RZECZYPOSPOLITA	3
II WOJNA ŚWIATOWA	16
LATA 1945-1954.....	17
GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972.....	21
GMINNE RADY NARODOWE (GMINY) 1973-1990.....	28
ANEKS - SPISY RADNYCH GROMADZKICH I GMINNYCH	32